

**«6D011400/8D01601 – Тарих» бағыты бойынша
 философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған**

Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызының

**«Заманауи мектептің 5-7 сыныптарында Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолданудың
 теориялық және практикалық мәселелері»
 тақырыбындағы диссертациялық жұмысына
 Ресми рецензенттің жазбаша пікірі**

р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:	Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызының «Заманауи мектептің 5-7 сыныптарында Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолданудың теориялық және практикалық мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңының 8-бабына және Қазақстан Республикасы үкіметінің 27 желтоқсан 2019 жылы №988 қаулысымен бекітілген. Зерттеу білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының негізгі бағыттарына және де Қазақстан Республикасының президенті Қасым-Жомарт Тоқаев 2021 жылғы 1 қыркүйектегі «Халық бірлігі және жүйелі реформалар – ел өркендеуінің берік негізі» атты халыққа Жолдауына сәйкес келеді.
		1) Диссертация мемлекет бюджетінен	Диссертация жұмысы Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық

		<p>қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі);</p> <p>2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы)</p> <p>3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)</p>	<p>комиссия бекіткен 2021-2023 жылдардағы ғылымды дамытудың «Білім және ғылым саласындағы зерттеулер», «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер» басым бағыттарына сай.</p>
2.	Ғылымға маңыздылығы	<p>Жұмыс ғылымға <u>елеулі үлесін қосады/қоспайды</u>, ал оның маңыздылығы <u>ашылған/ашылмаған</u>.</p>	<p>Болон декларациясы, кредиттік оқыту технологиясы бойынша білім алушылардың қажеттіліктері мен мүмкіндіктеріне бағытталған инновациялық тәжірибелер қатарындағы цифрлық технологияларды қолдану үдерісін жүзеге асыру, оқытуды ұйымдастырудың міндеттері мен қағидаларын орындаудағы негізгі талаптардың бірі болғандықтан Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызының диссертациялық жұмысы, атап айтқанда Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолдану бойынша ғылымға елеулі үлес қосады.</p> <p>Зерттеу жұмысында ұстаздардың цифрлық</p>

			<p>технологияны меңгеруін қалыптастырудың компоненттері, көрсеткіштері, әдістері қамтылған өзіндік тұрғыдан құрылымдық-қызметтік моделі құрастырылған. Тарихқа, оның ішінде Қазақстан тарихы пәніне қызығушылықты арттыру мақсатында 5-7 сынып оқушыларына бағытталған тиімді цифрлық технологиялар таңдалынып, қолданылған. Ізденуші отандық және шетелдік білім беру жүйесіндегі тарихты оқыту тәжірибесіне (сайттар мазмұнына) салыстырмалы талдау жасаған; білім беру парадигмаларына негіздей отырып, тарихшы-педагогтардың әдістемелік тұрғыдан дайындаудың алғышарттары мен зерттеу жұмысындағы негізгі ұғымдар нақтылаған. Диссертацияда зерттеудің маңыздылығы мазмұны бойынша жүйелі, логикалық бірізді қарастырылып, зерттеу пәнін ашып көрсеткен. Жұмыстың өзектілігі, жаңалығы, теориялық және практикалық маңыздылығы мейлінше толық қамтылған.</p>
3.	Өзі жазу принципі	<p>Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған</p>	<p>Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызының диссертациялық зерттеу аясындағы өзіндік жазу деңгейі жоғары. Диссертант маңызды жаңа теориялық және тәжірибелік нәтижелерге қол жеткізген. Жұмыстың ғылыми теориялық деңгейі мен зерттеу жұмысының жаңалығы- заманауи мектептің 5-7 сыныптарында Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолданудың нақты жолдарын көрсеткен. Диссертанттың өзі жазу деңгейі қорғауға ұсынылған негізгі тұжырымдар</p>

			негізінде, зерттеу бағытының өзектілігімен байланысты ғылыми тың пікірлерімен сипатталған. Зерттеу нәтижесі, ғылыми түйіндері мен дәйектілік деңгейі жеткілікті. Автордың ұсынған әрбір нәтижелері мен тұжырымдардың жекелеген ерекшеліктері мен жаңалықтары бар. Алынған нәтижелер дәйектелген және Қазақстан Республикасындағы мұғалімдерді, соның ішінде тарихшы-мұғалімдерді даярлау талаптарына жауап береді.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) <u>негізделген</u> ; 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.	Диссертациялық жұмыс Қазақстан Республикасының әлемдік білім кеңістігіне кіріктірілуіне байланысты туындаған тарихи-педагогикалық білім берудің модернизациясы мен болашақ мамандарды дайындау талаптарының стандарттарына сәйкес мамандардың бәсекеге қабілеттілігі мен дайындау сапасын арттырудың өзектілігіне негізделген. Диссертант «тарихшы», «цифрлық технология», «тарихшыларды даярлау» ұғымдарын ғылыми еңбектерге сүйене отырып нақтылайды және жан-жақты дәйектей алған. Зерттеу жұмысы бірнеше мәселелермен айқындалған: біріншіден, тарих ғылымында зерттеліп отырған тың тақырып. Екіншіден, тарихшыларды даярлауда цифрлық технологияларды қолданудың теориясы мен тәжірибесі талдаған. Үшіншіден ЖОО-дағы тарихшы-педагогтарды мұғалімдік әрекетке дайындығының мазмұны және тиімді цифрлық

		технологияларды қолдануға нақты назар аударылған. Төртіншіден Қазақстан тарихын оқыту процесінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды, электронды оқу құралдарын кешенді қолдану талданып, оның жолдары көрсетілген.
	<p>4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды</p> <p>1) <u>айқындайды;</u></p> <p>2) жартылай айқындайды;</p> <p>3) айқындамайды</p>	<p>Ізденушінің «Заманауи мектептің 5-7 сыныптарында Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолданудың теориялық және практикалық мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы тарих, тарихты оқыту әдістемесі, педагогика тарихы саласында өзіндік үлесі бар, ғылыми тілде жазылған дербес жұмыс. Зерттеу жұмысы нормативтік сілтемелерден, анықтамалар, белгілеулер мен қысқартулардан, кіріспеден, үш тарауды қамтитын негізгі бөлімдерден, қорытындыдан, пайдаланылған әдебиеттер тізімі мен қосымшалардан тұрады.</p> <p>Қазақстан тарихын оқытуда цифрлық технологияларды даярлау теориясы мен тәжірибесі нәтижелі түсіндіріліп, цифрлық технологиялар көмегімен жүзеге асырылатын Қазақстан тарихын оқыту процесін ұйымдастырудың мақсаты мен мазмұны айқындалған.</p> <p>Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын толығымен мазмұндайды.</p>
	4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:	-Зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттеріне сәйкес, ұсынылған материалдар қойылған мақсат, міндеттерін айқындайды. Зерттеудің міндеттері:

		<p>1) <u>сәйкес келеді</u>; 2) <u>жартылай сәйкес келеді</u>; 3) <u>сәйкес келмейді</u></p>	<p>- психологиялық-педагогикалық және әдістемелік талдау нәтижесінде тарихты оқыту процесінде цифрлық технологияларды қолданудың теориялық негіздерін ашуға арналған әдебиеттерді талдау; - цифрлық технологиялар негізінде тарих бойынша компьютерлік эксперименттік бағдарлама құрастыру; - процесте құрылған цифрлық технологиялардың тиімділігін тексеру; «Цифрлық технологиялар негізінде тарих бойынша компьютерлік эксперименттік бағдарламаның» тиімділігі дәлелденген, зерттеу міндеттері диссертация тақырыбына сай. Диссертант зерттеу тақырыбына қатысты көптеген ғылыми әдебиеттер, деректерді жүйелеп, өзіндік тұрғыда жаңа көзқараста сараптау арқылы баяндаған. Зерттеу жұмысы жүйелілік, логикалық, бірізділікте жазылған.</p>
		<p>4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) <u>толық байланысқан</u>; 2) <u>жартылай байланысқан</u>; 3) <u>байланыс жоқ</u></p>	<p>«Заманауи мектептің 5-7 сыныптарында Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолданудың теориялық және практикалық мәселелері, зерттеу жұмысының барлық бөлімдері, құрылымы қисынды, өзара байланысты. Диссертацияның құрылымы, тарау мен бөлімдерінің атаулары жұмыстың тұтастығын білдіреді. Зерттеу теориялық негізделген, эмпирикалық нәтижелермен бекітілген ғылыми тұғырлар жүйесінде ұсынылған. Яғни, өзара байланысқан негізделген көрсеткіштердің қолданылуы жұмыстың</p>

		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) <u>сыни талдау бар;</u> 2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген	біртұтастығын айқындайды. Ізденуші отандық, шетелдік ғылыми ізденістер мен нәтижелерге сүйене отырып, сыни талдаулар жүргізген. Диссертациялық жұмыста қарастырылып отырған мәселе жеткілікті деңгейде зерттелген, зерттеу нысанына байланысты жоғары деңгейдегі тұжырымдар, ғылыми көзқарастар, ұсыныстар мен қорытындылар жасалған.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма? 1) <u>толығымен жаңа;</u> 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызының диссертациялық жұмысы тарих, тарихты оқыту әдістемесі, педагогика ғылымындағы тарих мұғалімдерін цифрлық технологияларды қолдану әрекетіне дайындаумен байланысты толық зерттелмеген бірқатар мәселелерді қарастырады. Зерттеу барысында біршама ұғымдар мен деректер ғылыми айналымға енгізілген. Сондықтан әр нәтиже мен қағидаттардың ғылыми деңгейі жаңа.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма? 1) <u>толығымен жаңа;</u> 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Диссертация жұмысының қорытындылары жаңа. Себебі, зерттеу жұмысында ұсынылған негізгі тұжырымдамалардың жаңалығы диссертация тақырыбымен, оның мақсаты міндеттерімен, қорғауға шығарылған мазмұнымен арақатынасының сабақтасуымен негізделеді. Диссертанттың жұмысы аяқталған ғылыми зерттеу түрінде ұсынылған.
		5.3 Техникалық,	Рецензияланған диссертация гуманитарлық пән

		<p>технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе?</p> <p>1) <u>толығымен жаңа</u>;</p> <p>2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);</p> <p>3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>бағыты бойынша орындалғандықтан, зерттеу техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдерді шешуді мақсат етпейтіндіктен, жұмысты бағалаудың бұл критерийі мұнда қолданылмайды.</p>
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	<p>Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде <u>негізделген/негізделмеген</u> (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша).</p>	<p>Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызының диссертациялық жұмысының барлық негізгі қорытындылары ғылыми тұрғыдан айтарлықтай дәлелді және негізделген:</p> <p>Біріншіден: тарихты оқыту тәжірибесімен байланысты шетелдік және отандық деректер негізінде (сайттар мазмұны), тың мәліметтерді зерттеу жұмысында қолдана отырып салыстырмалы талдау жасаған;</p> <p>Екіншіден, цифрлық технологияларда қолданылатын формалар, әдістер мен тәсілдер белсенділікке негізделген, интерактивті сипат алған, пән мазмұнын игеруде оқушының өзіндік жұмысы қамтамасыз етілген;</p> <p>Үшіншіден, цифрлық технологиялардың оқушылардың білім мен дағдыларды игеру деңгейін диагностикалауға және танымдық процесті түзетуге мүмкіндік беретін оқыту нәтижелерін тексеру формалары арқылы жүзеге асырылған.</p> <p>Автордың қол жеткізген нәтижелері мен қорытындылары ғылыми тұрғыда негізделіп,</p>

	<p>Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар</p>	<p>Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет:</p> <p>7.1 Қағидат дәлелденді ме?</p> <p>1) <u>дәлелденді</u>;</p> <p>2) шамамен дәлелденді;</p> <p>3) шамамен дәлелденбеді;</p> <p>4) дәлелденбеді</p> <p>7.2 Тривиалды ма?</p> <p>1) ия;</p> <p>2) <u>жоқ</u></p> <p>7.3 Жаңа ма?</p> <p>1) <u>ия</u>;</p> <p>2) жоқ</p> <p>7.4 Қолдану деңгейі:</p> <p>1) тар;</p> <p>2) орташа;</p> <p>3) <u>кең</u></p> <p>7.5 Мақалада дәлелденген бе?</p> <p>1) <u>ия</u>;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>дәлелденген.</p> <p>Қорғауға ұсынылған 4 тұжырым ғылыми негізделіп, логикалық жүйемен сұрыпталып, дәйектелген. Яғни:</p> <p>7.1 Әр тұжырым нақты дәлелденген</p> <p>7.2 Тривиалды емес</p> <p>7.3 Ізденушінің қол жеткізген қорытындыларының жаңалық дәрежесі келесідей:</p> <p><i>1-ші ғылыми нәтиже-жаңа. Зерттеу жұмысының ғылыми, теориялық негіздері болған отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектері мен тарих, тарихты оқыту әдістемесі, педагогика саласындағы әдіснамалық мәселелер мен жалпы ғылыми ережелерге сүйене отырып, шетелдік және отандық білім беру сайттарының мазмұнына, тарихты оқыту процесінде қолдану аспектілеріне талдау жасаған. Ол өз кезегінде, әлемдік және отандық жоғары білім берудегі тарихты оқытудағы цифрлық технологиялардың тарихи дамуының негізгі жетекші тенденциялары, ерекшеліктері анықталып, отандық білім беруде цифрлық технологияларды тиімді қолдану үшін компьютерлік бағдарламасының қажеттілігін айқындауға мүмкіндік берген.</i></p> <p><i>2-ші ғылыми нәтиже – жаңа. Тарихты оқыту тәжірибесімен байланысты шетелдік, отандық деректер (сайт мазмұны) негізінде, тың мәліметтерді зерттеу жұмысында қолдана отырып салыстырмалы талдау жасаған. ЖОО-да тарих мұғалімдерін</i></p>
--	---	---	--

күзiреттiлiк профилi негiзiнде мұғалiм-әдiскер әрекетiнiң мазмұны айқындалып, цифрлық технологиялардың тиiмдiлiгi сипатталған.

3-шi ғылыми нәтиже – жаңа. Цифрлық технологиялар негiзiнде тарих бойынша құрастырылған компьютерлiк эксперименттiк бағдарлама құрастырылып, онымен жұмыс жасаудың әдiстемесiн даярланған.

4- шi ғылыми нәтиже – жаңа. Процесте құрылған цифрлық технологиялардың тиiмдiлiгi тексерiлiп, мұғалiмдердiң цифрлық технологияны меңгеруiн қалыптастырудың компоненттерi, көрсеткiштерi, мазмұны мен әдiстерi, құралдары, диагностикалық әдiстемелерi, деңгейлерiн айқындалған.

7.4 Зерттеу жұмысының ұстанымдарының қолдану деңгейi кең. Теориялық және практикалық тұрғыда гуманитарлық iзденiстерде сүйенуге болады.

7.5. Диссертацияның негiзгi қағидаттары мен қорытындылары қазақ, орыс және ағылшын тiлдерiндегi ғылыми мақалаларда ұсынылған.

Соның iшiнде 1- еуi Scopus деректер қорына енетiн жарияланымда:

1. Historical Forms of Development of the Scientific Environment in Modern History Astra. Salvensis.- 2021. Vol. 52. Is. 1. pp. 337-350. E-ISSN: 2393-4727. <https://astrasalvensis.eu/> (Kyrgyzkhan G.70 %) (G. Balakhmetova, G. Muratkazin, M. Manapbaev, N. Assymova, D., 30%).

ҚР БЖҒМ Бiлiм және ғылым саласындағы сапаны

қамтамасыз комитеті бекіткен басылымдарда 3-еуі жарияланды:

1. «Сандық білім беру ресурстарының мүмкіндіктері». «Қазақ тарихы» журналы// «Оқыту. Әдістеме. Тәжірибе» бөлімі, № 2 (179) . – Алматы: 2020. Б.69-71(Қырғызхан Г.А., 100%);

2. «Сандық білім құзыреттілігін дамыту». «Қазақ тарихы» журналы//«Оқыту. Әдістеме. Тәжірибе» бөлімі, №5 (182). – Алматы: 2020. Б.72-73 (Асымова Д.Б., 30 %), (Қырғызхан Г.А. 70%);

3. «Сандық білім құралдарының оқыту жүйесіндегі маңызы». Абай атындағы ҚазҰПУ «Хабаршы-Вестник», «Тарих және саяси-әлеуметтік ғылымдар» сериясы, №1 (64). – Алматы: Абай ат. ҚазҰПУ, 2020. Б.420-423

(Асымова Д.Б. 30%), (Қырғызхан Г.А. 70%).

Халықаралық конференцияның жинақтарында жарық көрген мақалалар тізімі:

1. Орта білім беретін мекемелерде тарихты оқыту әдістемесі. Халықаралық ғылыми- практикалық конференция «Global science and innovations 2019: Central Asia», Астана қаласы , Қазақстан, Б. 9-11 (Рүстем К.М. 30%), (Қырғызхан Г.А. 70%);

2. Роль и основные функций современного педагога. «Ұлы даланың жаңа тынысы» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының ғылыми мақалалар жинағы,-Шымкент: 2019. Б.20-23(Қырғызхан Г.А.100 %);

3. Тарихты оқыту үдерісі: мультимедиялық

			<p>құралдарды қолданудың оқу-әдістемелік негізі. Абай атындағы ҚазҰПУ, Тарих және құқық институты, «Қазіргі тарих ғылымы: өлкетану, аймақтық және локальді тарих мәселелері» тақырыбындағы халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары, -Алматы: 2021. Б.265-269 (Асымова Д.Б. 20%),(Қырғызхан Г.А. 80%).</p>
8.	<p>Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі</p>	<p>8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) <u>ия</u>; 2) <u>жоқ</u></p>	<p>Әдістеменің таңдауы негізделген. Зерттеуші зерттеудің ғылыми-теориялық және эксперименттік әдістеріне сүйенеді. Оның ішінде: <i>теориялық әдістер</i> (жүйелік, ұғымдық-терминологиялық талдау, тарихи-аналитикалық әдіс, синтез, индукция, дедукция, нақтылау, салыстыру, модельдеу, қорыту); <i>эмпирикалық әдістер</i> (нормативтік-құқықтық құжаттарды талдау, әңгімелесу, сұрау, сауалнама, тестілеу, саралау); <i>зерттеу нәтижелерін өңдеудің статистикалық әдістерін</i> (математикалық статистика әдістері) қолданған. Зерттеуде қолданылған әдістер өз орнымен дәйекті, дұрыс таңдалған.</p>
		<p>8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:</p>	<p>Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің заманауи әдістері: деректерді өңдеу және талдау әдістерін қолдану арқылы алынған. Тәжірибе нәтижелері сандық та, сапалық та тұрғыдан маңызды деректер қорын құрайды.</p>

		<p>1) <u>ия</u>; 2) жоқ</p>	
		<p>8.2 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) <u>ия</u>; 2) жоқ</p>	<p>Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызының «Заманауи мектептің 5-7 сыныптарында Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолданудың теориялық және практикалық мәселелері» диссертациялық жұмысының теориялық қорытындылары автордың жеке зерттеу жұмыстары негізінде дәлелденген. Цифрлық технологиялардың тиімділігі тексеріліп, құрастырылған компьютерлік бағдарламаның тиімділігі тексеріліп, мұғалімдердің цифрлық технологияны меңгеруін қалыптастырудың мазмұны, әдістері, құралдары, диагностикалық әдістемелері, деңгейлері жүзеге асқан.</p>
		<p>8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған/ ішінара расталған / расталмаған</p>	<p>Диссертацияда тарих мұғалімдерінің цифрлық технологияларды қолдану мәселесіне қатысты зерттеулер жүргізген шетелдік және отандық ғылыми әдебиеттерге, сайттар мазмұнына талдау жүргізілген. Зерттеу жұмысы бірнеше нормативтік құжаттар, айталық ҚР білім беруді дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған бағдарламасына, ҚР үкіметінің заңнамалық құжаттарына, «Педагог» кәсіби стандарты, білім беру саласындағы заңнамалық құжаттарға, жоғары білім берудегі жалпыға міндетті мемлекеттік стандарттарға, ЖОО оқу жоспарлары мен бағдарламаларына; «Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін</p>

			<p>ұйымдастыру ережесіне негізделіп жүргізілген. Пайдаланған әдебиеттер тізімі диссертацияның теориялық-әдістемелік негізін жүйелеуге толық мүмкіндік береді. Жалпы, маңызды мәліметтер нақты сілтемелермен расталып, өзіндік ой-тұжырыммен қорытындыланған.</p>
		<p>8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз</p>	<p>Пайдаланылған әдебиеттер тізімі шолуға жеткілікті. Зерттеуде 246 әдебиетке шолу жасалған. Автор зерттеу мәселесіне қатысты еңбектерді пайдаланып, талдаған.</p>
<p>Практикалық құндылық принципі</p>		<p>9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) <u>ия</u>; 2) жоқ</p>	<p>Ізденушінің зерттеу барысында қол жеткізген ғылыми нәтижелерінің теориялық және тәжірибелік маңызы бар. Шын мәнінде, зерттеудің теориялық құндылығы - диссертация тақырыбы отандық тарих, тарихты оқыту әдістемесі, педагогика ғылымында қолға алынған қазақ тіліндегі алғашқы зерттеулердің бірі. Аталған зерттеу жұмысындағы берілген теориялар мен қағидалар тақырыпқа сай ары қарай зерттелетін жұмыстарға негіз бола алады.</p>
		<p>9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) <u>ия</u>; 2) жоқ</p>	<p>Диссертациялық жұмыста көрсетілген мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес, қол жеткізілген нәтижелерін: ЖОО тарих пәнінің мұғалімін даярлауда, біліктілікті арттыру институттарында, жалпы білім беретін мектептерде кеңінен қолдануға болады. Аталған мәселені зерттеу цифрлық құралдарды, әсіресе пандемия кезінде, айтарлықтай қолдануға мүмкіндік берді. Әсіресе эксперимент кезінде оқытушылардың білім алушылармен байланысы, олардың</p>

			технологияларды пайдалану шеберлігі мен ұтқырлығы ескерілді. Диссертациялық зерттеудің нәтижелері бакалавриат және магистратура бағдарламаларының «Қазақстан тарихы» оқу модульдерін қалыптастыруда, сондай-ақ оқытушылардың технологиялық шеберлігін дамытуда пайдаланылуы мүмкін.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 1) <u>толығымен жаңа</u> ; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Цифрлық технологиялардың моделі негізінде тарих бойынша компьютерлік эксперименттік бағдарлама құрастырылған, онымен жұмыс жасау әдістемесі бойынша тарих пәнінің мұғалімдерін даярлауға бағытталған практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады. Зерттеу нәтижелерін тарих пәнінің мұғалімін даярлау үдерісін оңтайландыруға, жетілдіруге және осы бағыттағы жаңа зерттеулер жүргізуге пайдалануға болады.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) <u>жоғары</u> ; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Ізденушінің академиялық жазу сапасы жоғары. Зерттеу жұмысында техникалық, стилистикалық, орфографиялық қателері жоқ. Ұсыныс ретінде: - мультимедиялық технологиялармен қатар, мультимодалды технологияларды да қарастырғанда ұтымды болар еді; - тарихты оқытудағы инновациялық технологияларды мұғалімдердің қолдануы бойынша құрылымдық-мазмұндық үлгі құрастырылғанды диссертацияның құндылығы арта түсер еді; тарих, тарихты оқыту әдістемесі, педагогика ғылымдар аумағында бірлескен жұмыстарды басшылыққа алу, мысалы Тойбаев Ә.Ж. ойын

			<p>технологияларын тарих пәнінде қолдану бойынша зерттеу жұмысы сонымен қатар Мынбаева А.К., Садвакасова З.М. инновациялық технологиялар еңбегін де қарастыру керек еді.</p> <p>Дегенмен де, Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызының «Заманауи мектептің 5-7 сыныптарында Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолданудың теориялық және практикалық мәселелері» тақырыбындағы зерттеу жұмысы талаптарға сай орындалған.</p>
--	--	--	---

Шешімі: Жоғарыла айтылғандарды тұжырымдай отырып, Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызының «Заманауи мектептің 5-7 сыныптарында Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолданудың теориялық және практикалық мәселелері» тақырыбындағы диссертациясы ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығы бар, орындалуы жағынан ҚР БҒМ Білім және ғылым сапасын қамтамасыз ету комитетінің талаптарын сай, «Дәрежелер беру қағидаларында» көрсетілген талаптарға толығымен сәйкес келетін, академиялық жазу сапасы жоғары және терең дайындық нәтижелерін құраған аяқталған жұмыс деп есептеймін. Сол себепті, докторант Қырғызхан Гүлбаршын Азисқызына «Заманауи мектептің 5-7 сыныптарында Қазақстан тарихын оқытудағы цифрлық технологияларды қолданудың теориялық және практикалық мәселелері» «6D011400/8D01601 – Тарих» бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беруге болады деген қорытынды жасаймын.

Ресми рецензент
«Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық университеті»
Педагогика және білім беру менеджменті
кафедрасының меңгерушісі
п.ғ.к., профессор м.а.

20 маусым 2022 жыл.

(Handwritten signature)

Н.С. Әлқожаева

(Handwritten signature)